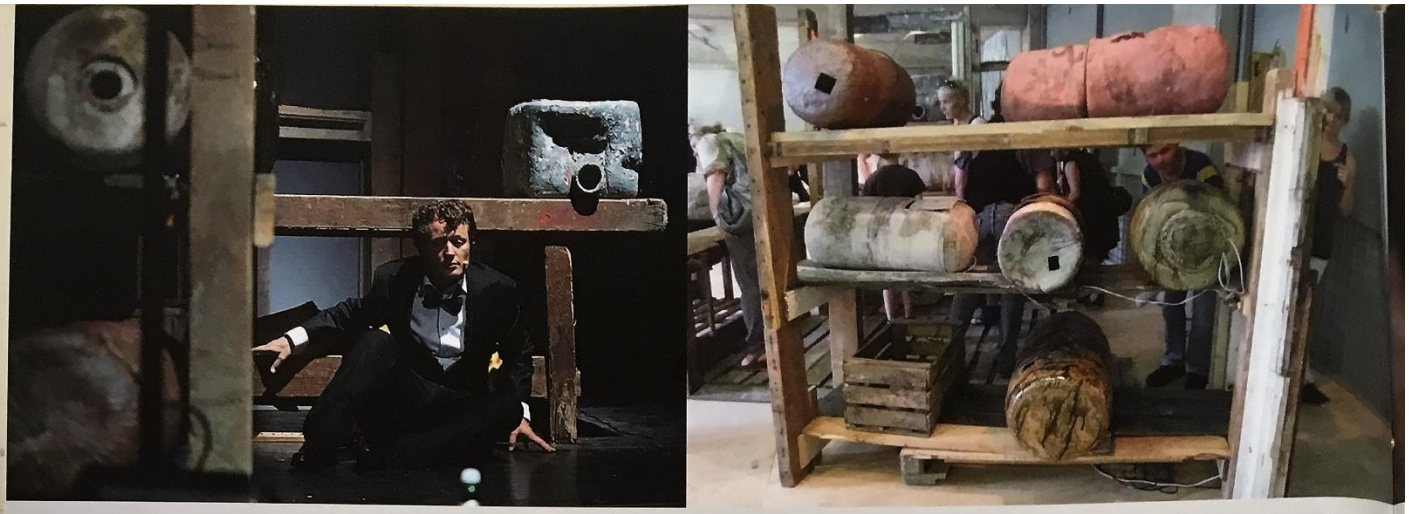

Pablo Ponce e.a., links: Scene uit muziek/theaterproductie *13.0.0.0.0 Het einde der tijden*, 2012 | rechts: Installatie *Las Capsulas de la Amnesia / De capsules van de vergetelheid*, 2012; keramiek; diverse afmetingen. Afstudeerproject Gerrit Rietveld Academie Amsterdam. Foto Piet Augustijn

Combinatie van theatrale technieken en klei

Pablo Ponce: "Ik wil door

Pablo Ponce, *Checking Point II*, 2017; steengoed, kraterglazuur, zeep uit Palestina; totaal 141 x 26 x 29 cm | menselijke figuur h. 49 x 9 cm

"Ik zie mezelf als een Homo Universalis; net als de renaissancekunstenaar werk ik met verschillende kunstdisciplines om grenzen te verleggen. In mijn werk worden de werelden van theater en beeldende kunst samengevoegd. Ik maak installaties van keramiek in combinatie met videoprojecties." Het werk van de in Argentinië geboren en in Amsterdam wonende autonoom beeldend kunstenaar Pablo Ponce gaat over sociaal-politieke kwesties en de relatie tussen tijd en ruimte. Het intrigeert hem al jaren dat sociale en politieke conflicten in diverse landen en continenten meestal een herhaling van de geschiedenis zijn en daardoor actuele thema's blijven. "Een voorbeeld: ik zie een overeenkomst tussen de afbeelding op het schilderij *De derde mei 1808 in Madrid* (1814) uit het Prado in Madrid van de Spaanse schilder Francisco Goya (1746-1828) en de huidige gebeurtenissen in Syrië. Mijn werk laat de relatie zien tussen mijn ruime ervaring als professioneel theatervormgever en onafhankelijk beeldend kunstenaar. Door theatrale technieken als licht en geluid te combineren met klei creëer ik multidimensionale ervaringswerelden."

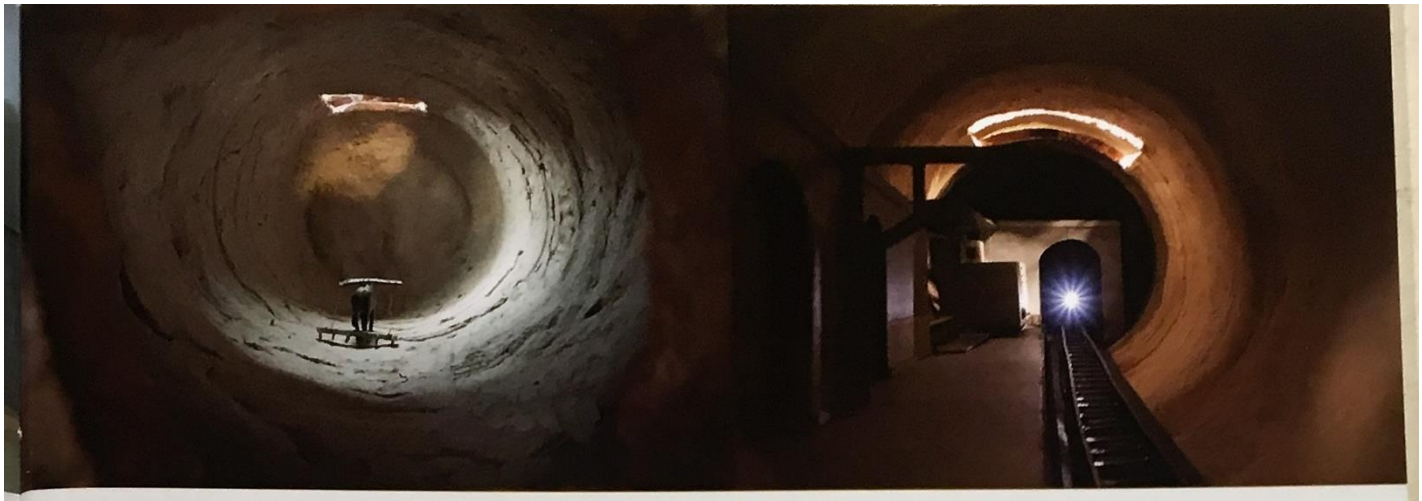

Pablo Ponce, links: *El arado*; binnenkant van een capsule uit de installatie *Las Capsulas de la Amnesia / De capsules van de vergetelheid*, 2012. Foto Piet Augustijn | rechts: binnenkant capsule uit de installatie *Las Capsulas de la Amnesia / De capsules van de vergetelheid*, 2012

mijn werk communiceren"

DOOR **PIET AUGUSTIJN**

Pablo Ponce (La Plata, Buenos Aires Province, AR, 1974) volgde de opleiding Docent Decorontwerp aan de Kunstacademie La Plata in Buenos Aires (1992-1998) en enkele jaren later een opleiding Kostuum en Kenschetsing aan het Teather Colón, eveneens in Buenos Aires (2001). In de tussenliggende jaren ontwierp hij decors en kostuums voor toneelstukken in Argentinië en Mexico en exposeerde hij schilderijen en tekeningen. Hij verhuisde van Argentinië naar Mexico en kwam in 2001 naar Nederland waar hij zich tot 2008 bezighield met schilderen en tekenen. In 2009 schreef hij zich in op de Keramiekafdeling van de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. "Ik was op dat moment heel erg bezig met keramiek en wilde grote beelden maken. Omdat ik de techniek niet goed beheerste, ging ik naar de open dag van de Rietveld en ik was meteen enthousiast. De opleiding bleek meer conceptueel te zijn dan mijn opleiding in Argentinië en ik kreeg meer kennis van de materialen. In Argentinië heb ik heel goed leren tekenen en ik heb alle manieren geleerd om een beeld goed op te bouwen. Dus nu is het meer in balans. Ik kan nu bijvoorbeeld schilderen op keramiek en op porselein."
In de jaren daarna ontwikkelde Ponce een beeldtaal die uit verschillende kunstdisciplines bestaat: videoperformances met beeldende kunst. Hij werd daarbij geïnspireerd door kunststromingen als Arte Povera en Dada. "Ik maak installaties met keramiek, maar ik gebruik de keramiek op een andere manier dan mensen gewend zijn. Niet als gebruiksvoorwerp of als kunstobject. Ik verwerk de keramiek in een installatie, waarna het moeilijk te herkennen is als keramiek. Dat vind ik interessanter. Al het materiaal dat ik gebruik, heeft een specifieke functie en een symbolische betekenis. Ik ga uit van de klei en voeg op intuïtieve en onderzoekende wijze materialen en objecten toe die ik tegenkom of vind op straat en die ik gebruik om mijn concept vorm te geven en mijn werk een nieuwe expressie te geven. Ik werk vrij en intuïtief zodat mijn gevoelens tijdens het werkproces in de klei vastgelegd worden. Op deze manier kan ik nieuwe dingen ontdekken en tegelijkertijd gebruik ik mijn ervaring met het materiaal om het concept te vervolmaken. Keramiek is een veelzijdig materiaal dat ik op een onconventionele manier kan gebruiken."

CAPSULES

Zijn afstudeerproject aan de Rietveld Academie in 2012 was de installatie *Las Capsulas de la Amnesia / De capsules van de vergetelheid*, bestaande uit 13 capsules van keramiek. De vraag die bij het maken ervan centraal stond, was: hoe kun je bepaalde ervaringen behoeden voor vergetelheid, hoe kun je de tijd stilzetten, momenten bewaren en een bepaalde realiteit vasthouden? "Het gaat om pijnlijke herinneringen, bijvoorbeeld aan de Argentijnse dictatuur, om episodes uit de geschiedenis die veel mensen liever vergeten. De capsules laten diverse gebeurtenissen zien die in onze maatschappij plaatshebben of plaats gevonden hebben, vanuit een politieke, sociale of ethische context", zei Ponce daar toen over. "Het zijn capsules van keramiek en je kunt als bij een kijkdoos naar binnen kijken. Binnen is bijvoorbeeld een treinstation of een gevangenis te zien. In ieder object probeer ik een moment uit onze maatschappij te pakken met verschillende politieke contexten en het moment blijft daar terwijl de tijd buiten de cocon doorgaat. Dus aan de buitenkant is een capsule robuust en is er rust en binnen blijft dat ene moment in tact. Het werk gaat over herinneringen. Ze bevatten momenten uit moeilijke fases in onze wereldgeschiedenis; momenten die voortduren in het individuele en collectieve geheugen. Ieder individu beschouwt de werkelijkheid vanuit een ander perspectief. Sommige

Pablo Ponce, links: *Wandering Walls, 2015*; keramiek, videoprojecties; totale installatie h. 120 x 700 x 120 cm. Galerie De Witte Voet Amsterdam, 2015 | rechts: *Wandering Walls*, 2015. Film still uit installatie Galerie De Witte Voet Amsterdam, 2015

omstandigheden of politieke constellaties (dictaturen!) keren telkens terug, als geesten uit het verleden. De menselijke barbarij is diep geworteld en lijkt onoverkomelijk. Het zijn deze tragische feiten die ik in mijn werk wil laten zien. Allemaal momenten die binnen bewaard blijven als herinnering."

De installatie maakte na de eindexamenpresentatie deel uit van de muziek/theaterproductie *13.0.0.0.0 Het einde der tijden*. Geen opera, geen musical, maar een muziekproductie nieuwe stijl. "Hedendaagse gecomponeerde muziek is voor een 'te' select publiek. Het is niet eenvoudig om origineel en uniek te zijn, maar toch... het concept komt het meest in de buurt van een Gesamtkunstwerk", zei Pablo bij de presentatie van het werk. Anders dan te doen gebruikelijk was er voor een andere benaderingswijze gekozen, een soort omgekeerde volgorde van het maakproces waarin deze productie zich heeft voltrokken. Eerst waren de vier componisten Kate Moore, Ana Mihajlovic, Florian Maier en Reza Namavar, kunstenaar Pablo Ponce en tekstschrijver René Puthaar benaderd en van input voorzien om werken geënt op de Mayacultuur en het aflopen van de Mayakalender, *Het einde der tijden*, te maken. Vervolgens werd dit concept aangeboden aan regisseur Floris Visser die alles mocht samensmeden tot een geheel waarin geen ongewenste onderbrekingen zitten zoals bijvoorbeeld een applaus wat het hele ritme kan verstoren. Daarna zijn er meerdere uitvoeringen geweest in het hele land.

BORDERLESS

Uit 2014 is het project *Borderless*, werk dat voortkwam uit het verschijnsel immigratie, in het bijzonder in relatie tot de politieke systemen in de landen van herkomst die in oorlog zijn, of arm, of allebei. Rijke landen sluiten hun grenzen, mensen die niet in het bezit zijn van de juiste documenten komen er niet meer in, politieke vluchtelingen of mensen zonder huis en haard worden zonder pardon op het vliegtuig gezet. Maar de begrenzingen en barrières zijn nooit zuiver fysiek, dikwijls zijn ze ook psychologisch van aard en hebben ze een sociaal-culturele achtergrond, ligt er discriminatie – uit angst voor het vreemde en voor de vreemdeling – aan ten grondslag. "Al deze zaken die samenhangen met immigratie zijn vervat in mijn fantasielandkaarten. De genoemde factoren zijn allemaal aanwezig in dit werk, maar gezien vanuit grafisch perspectief. Een tijdje geleden ontdekte ik een andere wereld in landkaarten, een wereld gezien van bovenaf. Het heeft mij altijd moeite gekost om kaart te lezen en de plaatsen te vinden die ik zocht; meestal zag ik alleen lijnen die elkaar kruisen, of kleuren, een bepaalde textuur. Ik probeerde altijd vormen te herkennen die ik kon herleiden tot bekende elementen. Het idee om met twee verschillende gezichtspunten te spelen leek mij erg aantrekkelijk. Het scheppen van nieuwe werelden binnen de huidige sociaal-politieke context is voor mij noodzakelijk. Het kritisch nadenken over onze maatschappij moet wel een gedroomd universum opleveren, waarbij verhulde, als van onder de drempel van het bewustzijn vandaan komende boodschappen als speldenprikjes fungeren."

WANDERING WALLS

Wandering Walls (2015) is een project van interactieve installaties met beelden van keramiek en videoprojecties waarin dansers werken met de spanning tussen klei en beweging. Het werk is een metafoor voor immigratie en identiteit en was eind 2015 te zien in Galerie De Witte Voet in Amsterdam. Immigratie is aan de orde van de dag. Je wordt geboren op een plek op aarde. Mag je dan naar een andere plek verhuizen? Pablo Ponce verhuisde naar Mexico en vervolgens naar Europa. De vrijheid die Europa heeft is een schijnvrijheid. De een mag zich wel verplaatsen over de wereld. De ander niet. Welke vrijheid is dat? "Veranderen is een deel van mijn leven. Ik kan ervan groeien. Ik zoek altijd naar nieuwe ervaringen, ook met mijn kunst." In deze installatie werkte Ponce met vingerprints als symbolen. "Ik kreeg inspiratie op Sicilië, toen ik daar in de zomer was", zegt hij erover. "Ik heb Griekse theaters en tempels gezien, een versmelting van verschillende culturen uit Italië en Afrika en dat was mijn inspiratie. Het project gaat over deze verschillende culturen en daarnaast over immigratie. Vingerprints zijn dan natuurlijk een sterk symbool. Elke keer als je een paspoort of een visum aanvraagt, moet je je vingerprint geven."
"Voor mij was de eerste keer toen ik vanuit Argentinië ben

Pablo Ponce: "Keramiek is een veelzijdig materiaal dat ik op een onconventionele manier kan gebruiken"

Pablo Ponce, *Postkolonialisme*, 2016; steengoed uit Hebron (Palestina) en Hoog Gola (Israël), mixed media, video; totaal h. 100 x 110 x 180 cm

verhuisd naar Mexico. Op weg daar naar toe heb ik ook vingerafdrukken moeten geven. Ik was net afgestudeerd aan de kunstacademie, dus ik had veel energie om met het echte leven te beginnen. Maar in deze tijd is immigratie in Europa niet meer positief, er is geen vrijheid meer om op de wereld te gaan wonen waar je wilt. Daarover gaat deze installatie. Ik wil erover communiceren en een discussie losmaken, want ik zou willen dat mensen kunnen kiezen waar ze wonen. In het werk zitten alle personen vast in hun eigen cultuur, wereld en problematiek en lopen ze tegen fysieke en mentale muren op."

CHECKING POINT

Pablo Ponce is een van de geselecteerde kunstenaars voor de Keramiek Triënnale 2018 die vanaf 11 maart te zien is in CODA Museum in Apeldoorn. Hij laat daar zijn nieuwe werk *Checking Point* zien. "Mijn nieuwe werk is een voortzetting van mijn vorige project, getiteld *Postkolonialisme*, en maakt deel uit van het artist in residence-programma in Israël waaraan ik deelnam. Op eigen initiatief heb ik twee maanden door de West Bank/Palestina en Israël gereisd. Dit kunstproject is een beschouwing over de onderdrukte positie waarin het Palestijnse volk in met name de bezette stad Hebron leeft. Mijn interesse is gefocust op hoe de checking points het dagelijks leven van de Palestijnen beïnvloeden. Van een 'normaal' leven met enkele ongemakken werd het een zeer ongemakkelijk leven dat later veranderde in berusting. Mijn werk heeft ook een universele visie. In de geschiedenis hebben zich vergelijkbare situaties voorgedaan, met massale immigraties tot gevolg en dit gebeurt nog steeds. Ook het gebruikte materiaal speelt een belangrijke rol, namelijk op symbolisch niveau. De klei om de checking points te maken komt uit Israël en het menselijke beeld is geheel bedekt met zeep uit Palestina. In Palestina wordt zeep gemaakt volgens een eeuwenoude traditie. Door de bezetting moesten veel zeepfabrieken sluiten. Voor mij symboliseert de zeep de kwetsbaarheid van het Palestijnse volk."

"Ik wil met mijn werk vooral communiceren. Dingen worden snel vergeten. Dingen duiden, politiek en maatschappelijk. Religie, geloof en mystiek zijn belangrijk in het leven, mijn ideeën daarover kan ik kwijt in de installaties. Met sfeer, licht, geluid, film, beweging en klei probeer ik dat tot stand te brengen."
In 2019 werkt Pablo Ponce drie maanden bij sundaymorning@ ekwc in Oisterwijk. Momenteel werkt hij in zijn eigen werkplaats in Amsterdam, maar reist hij ook regelmatig naar Argentinië om daar te werken.

• Pablo Ponce, Atelier HW10, Hendrik van Wijnstraat 10, NL-1065 AS Amsterdam, +31 (0)6-36046586; pabloecnop@hotmail.com | www.pablo-ponce.com

• *Keramiek Triënnale 2018*. CODA Museum Apeldoorn, Vosselmanstraat 299, NL-7311 CL Apeldoorn, +31 (0)55-5268400. Open: dinsdag t/m vrijdag 10.00-17.30 uur, zaterdag 10.00-17.00 uur, zondag 13.00-17.00 uur. Van 11 maart t/m 10 juni 2018. www.coda-apeldoorn.nl | www.nvk-keramiek.nl

Pablo Ponce aan het werk op de Tel Hai Kunstacademie in Israël, 2017